

[Aage Frandsen]

»At øge den lokale selvforvaltning på institutioner, i lokale råd, bestyrelser, brugergrupper m.v. Ansvar for, at opgaverne løses og de nødvendige prioriteringer finder sted, bør overalt ligge så nær de berørte borgere som muligt. Staten skal holde sig til alene at udstikke de overordnede mål og rammer, der er nødvendige for at sikre, at de lokale beslutninger er i rimelig overensstemmelse med helhedens interesser. Og tilsvarende må den enkelte kommunalbestyrelse inden for veldefinerede rammer overlade flest muligt af de konkrete beslutninger til de enkelte institutioner m.v.«

Om uddannelsesområdet siger ministeren i samme artikel blandt andet følgende:

»Uddannelsesområdet har i Danmark en historisk forpligtelse til at gå foran, når det gælder selvbestemmelse og selvforvaltning. Vi har en af de stærkeste skolefrihedstraditioner i verden. Friskolerne, højskolerne, efterskolerne, privatskolerne er alle vokset frem på lokalt folkeligt initiativ. Erhvervsskolerne i vidt omfang ligeså. Selv vore »højeste« skoleformer, universiteterne og de højere læreanstalter, er – på trods af fuld statslig finansiering – præget af et selvstyre og en frihed, man næppe finder noget sted i verden. Det er denne historiske tradition, der nu skal have et ekstra skub.«

Så vidt, så godt om selvforvaltningen. Men når det gælder udviklingen af selvforvaltningen inden for uddannelsesområdet, er der tale om en meget tynd kop te, der kommer fra undervisnings- og forskningsministeren i den pågældende artikel. Det eneste reelle om selvforvaltningen, der henvises til, er, at undervisnings- og forskningsministeren har udsendt et hyrdebrev til alle landets kommunalbestyrelser med opfordring til at lade »skolevæsenet gå over til en rammestyrelse, så den enkelte skole får størst mulig frihed, både med hensyn til økonomi og organisering af skolens hverdag.«

For SF er begrebet selvforvaltning nøje kædet sammen med demokrati. Det har ingen mening at tale om selvforvaltning for de enkelte institutioner, medmindre man samtidig indfører demokrati i de pågældende institutioner. At kompetencen delegeres til institutionerne, ved at skolelederen får tildelt øget kompetence, sådan som ministeren lægger op til i sit hyrdebrev, har ikke megen mening, medmindre denne uddelegering af kompetence også ledsages af reel indflydelse for de ansatte og eleverne.

Med andre ord: at selvforvaltningen ledsages af demokratiet.

Når forslagsstillerne taler om demokrati, betyder det, at alle ansatte og/eller brugere skal have medbestemmelse. Derfor skal alle grupper af ansatte og elever/studerende inddrages ganske anderledes, end tilfældet er i dag.

Hvis man blot, sådan som den nuværende regering har talt for, lægger nogle beslutninger ud til institutionerne – reelt til ledelsernes afgørelse – og kalder det selvforvaltning, skal man ikke forvente, at ansatte og elever vil føle, at forholdene bliver dem mere vedkommende.

Ønsker man udvikling, ønsker man gennemført ændringer, ønsker man engagement, skal man lade selvforvaltning ledsage af demokrati. Dette er ikke mindst nødvendigt, fordi institutioner i de senere år har fået besparelser serveret iklædt begrebet selvforvaltning.

Når SF er afgjort tilhænger af selvforvaltning og demokrati og med disse forslag lægger op til, at det allerede skal starte i folkeskolen, skyldes det flere forhold:

1. at selvforvaltning og demokrati i sig selv er rigtigt at indføre,
2. at selvforvaltning og demokrati inden for uddannelsesområdet giver det bedste udbytte af uddannelserne – såvel lærere som øvrige ansatte og elever bliver gennem selvforvaltning og demokrati mere engagerede – og
3. at selvforvaltning og demokrati inden for uddannelsesområdet vil have en positiv virkning på andre områder, hvor selvforvaltningen og demokratiet gerne skulle praktiseres. Derfor er det vigtigt allerede fra folkeskolen og ungdomsuddannelserne, at selvforvaltningen og demokratiet bliver prøvet i praksis.

SF mener, at man med det samme kunne indføre en permanent ordning om selvforvaltning og demokrati. Når vi derfor foreslår forsøgsordninger, er det, fordi vi har en opfattelse af, at der kunne være nogle af Folketingets medlemmer, der ikke er så overbeviste, som vi er, eller som eventuelt kunne forestille sig en lidt anden model for selvforvaltning og demokrati.

Med disse forslag til forsøgsordninger lægger vi op til, at de konkrete forsøg kunne få et forskelligt indhold. Vi har ganske vist peget på en bestemt model. Men andre modeller kan også afprøves. Det afgørende er, at der kommer forsøg i gang, og at de kommer til at bygge på